

*SROVNÁNÍ METOD STANOVENÍ PŘÍRODNÍHO
URANU:*

*SPEKTROFOTOMETRICKÉ METODY
DLE ČSN 757614*

*S METODOU ICP-MS
DLE ČSN EN ISO 17294-2*

V REÁLNÝCH VZORCÍCH VOD

Jiřina Jelínková, Lenka Koudelková
jelinkova@poh.cz, koudelkova@poh.cz

*Povodí Ohře, státní podnik
Vodohospodářské laboratoře Teplice*

Výhody stanovení metodou ICP-MS

- ✓ nižší mez stanovitelnosti (0,02 $\mu\text{g/l}$)
- ✓ jednodušší předúprava vzorku
- ✓ eliminace rušivých vlivů org. látek (humátů a oxokyselin)
- ✓ eliminace rušivých vlivů thoria a zirkonu
- ✓ stanovení uranu metodou ICP-MS najednou s ostatními měřenými prvky

Srovnání metod bylo provedeno

- ✓ při stanovení obsahu uranu v rozpuštěné formě
 - ✓ při stanovení uranu v nerozpuštěné formě
 - ✓ při stanovení obsahu uranu v nerozpuštěné formě s předúpravou mikrovlnným rozkladem s obsahem uranu v nerozpuštěné formě získaným výpočtem
-
- byly použity i hodnoty pod mezí stanovitelnosti metod
 - výsledky porovnání jsou za leden 2007
 - měření bylo provedeno ve vzorcích odebraných z profilů, kde Povodí Ohře s.p. provádí monitoring uranu

Odběrové profily

Ohře Lužný

Svatava Sokolov

Rolava Rybáře

Bystřice Ostrov

Ploučnice Březiny

Ploučnice Česka Lípa

Ploučnice Noviny

Ploučnice Brenná

Robečský potok- Dubice

Stoka Loket

Jáchymovský potok Ostrov

Ploučnice Břevnistě

Ploučnice Horka

Ploučnice Mimoň

Mlýnský náhon Stráž p.R.

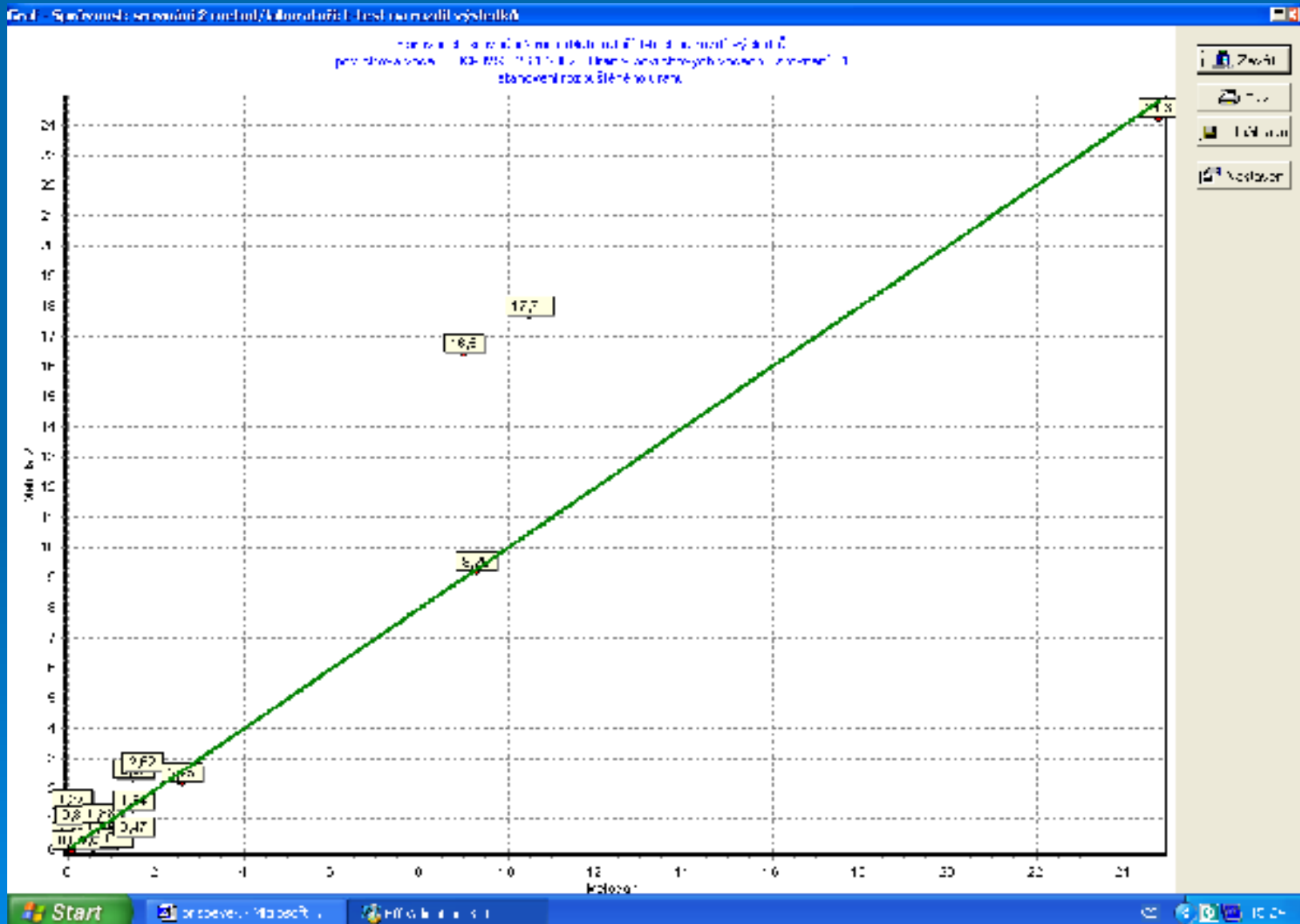
Mohelský potok- Starý Hrozňatov

Srovnání měření obsahu uranu v rozpuštěné formě - U(RL)

- ✓ předúprava – filtrace přes membránový filtr 0,45 μm a konzervace vzorku kys. dusičnou konc.
- ✓ stanovení dle příslušného SOP

Datum odběru	Odběrový profil	U (RL) μg/l ČSN 757614	U (RL) μg/l ČSN EN ISO 17294-2
3.1.07	Ohře Lužný	0,8	0,88
3.1.07	Rolava Rybáře	1,5	1,34
3.1.07	Bystřice Ostrov	9,3	9,26
9.1.07	Stoka Loket	1,5	2,37
10.1.07	Svatava Sokolov	0,1	0,45
11.1.07	Ploučnice Břevniště	0,1	0,29
11.1.07	Mlýnský náhon-Stráž pod Ralskem	10,5	17,71
16.1.07	Jáchymovský potok Ostrov	24,8	24,30
23.1.07	Ploučnice Březiny	1,5	0,47
23.1.07	Ploučnice Česká Lípa	0,2	0,85
23.1.07	Ploučnice Noviny	1,7	2,62
23.1.07	Ploučnice Osečná	0,6	0,05
23.1.07	Ploučnice Břevniště	0,1	0,27
23.1.07	Ploučnice Horka	1,1	2,56
23.1.07	Ploučnice Mimoň	2,6	2,25
23.1.07	Mlýnský náhon-Stráž pod Ralskem	9	16,50
23.1.07	Ploučnice Brenná	0,1	1,37
23.1.07	Robečský potok - Dubice	0,8	0,45
24.1.07	Mohelský potok- Starý Hrozňatov	0,1	0,02

Graf - srovnání 2 metod, t-test na rozdíl výsledků - stanovení uranu v rozpuštěné formě

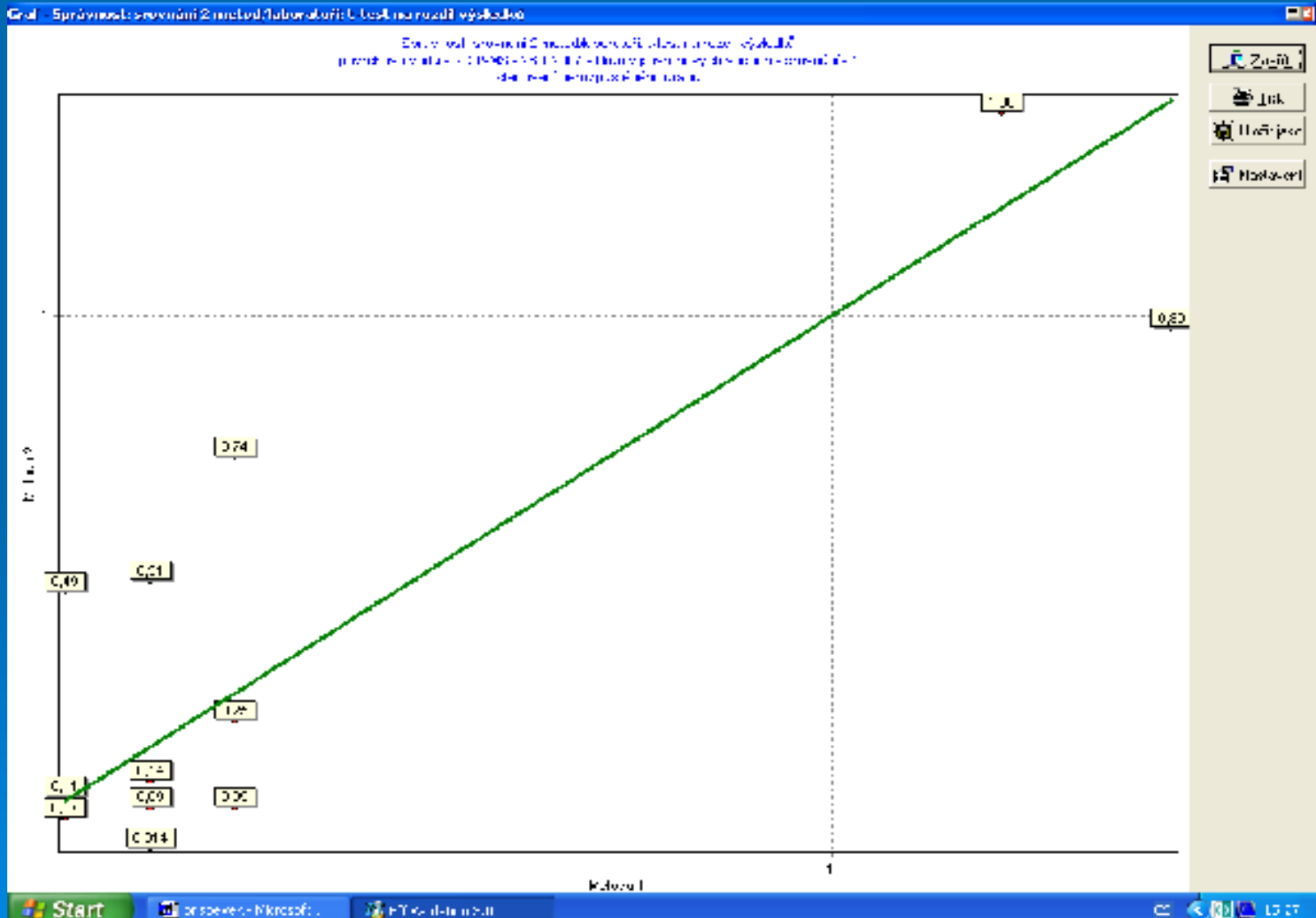

Srovnání měření obsahu uranu v nerozpuštěné formě - U(NL)

- ✓ předúprava - filtrací 1 litru vzorku přes membránový filtr 0,45 μm
 - filtr vložen do teflonové nádoby, přídavek 5 ml kys. dusičné konc. a 5 ml 30% peroxidu vodíku
 - rozklad v mikrovlnném zařízení
- ✓ stanovení dle příslušného SOP
- ✓ stanovení U(NL) nebylo provedeno na všech profilech

Datum odběru	Odběrový profil	U (NL) μg/l ČSN 757614	U (NL) μg/l ČSN EN ISO 17294-2
3.1.07	Ohře Lužný	0,3	0,74
3.1.07	Rolava Rybáře	0,1	0,49
3.1.07	Bystřice Ostrov	1,2	1,38
9.1.07	Stoka Loket	0,2	0,51
10.1.07	Svatava Sokolov	0,3	0,25
16.1.07	Jáchymovský potok Ostrov	1,4	0,98
23.1.07	Ploučnice Březiny	0,3	0,09
23.1.07	Ploučnice Česká Lípa	0,1	0,11
23.1.07	Ploučnice Noviny	0,2	0,14
23.1.07	Ploučnice Břevniště	0,2	0,014
23.1.07	Ploučnice Horka	0,1	0,07
23.1.07	Ploučnice Mimoň	0,2	0,09

Graf - srovnání 2 metod, t-test na rozdíl výsledků - stanovení uranu v nerozpuštěné formě

Srovnání obsahu uranu v nerozpuštěné formě s předúpravou mikrovlnným rozkladem s obsahem uranu v nerozpuštěné formě získaným výpočtem

Srovnání vychází z předpokladu že

$$U(NL) = U_{\text{celk.}} - U(RL)$$

U(NL)..... obsah uranu v nerozpuštěné formě

U_{celk.}.....obsah celkového uranu

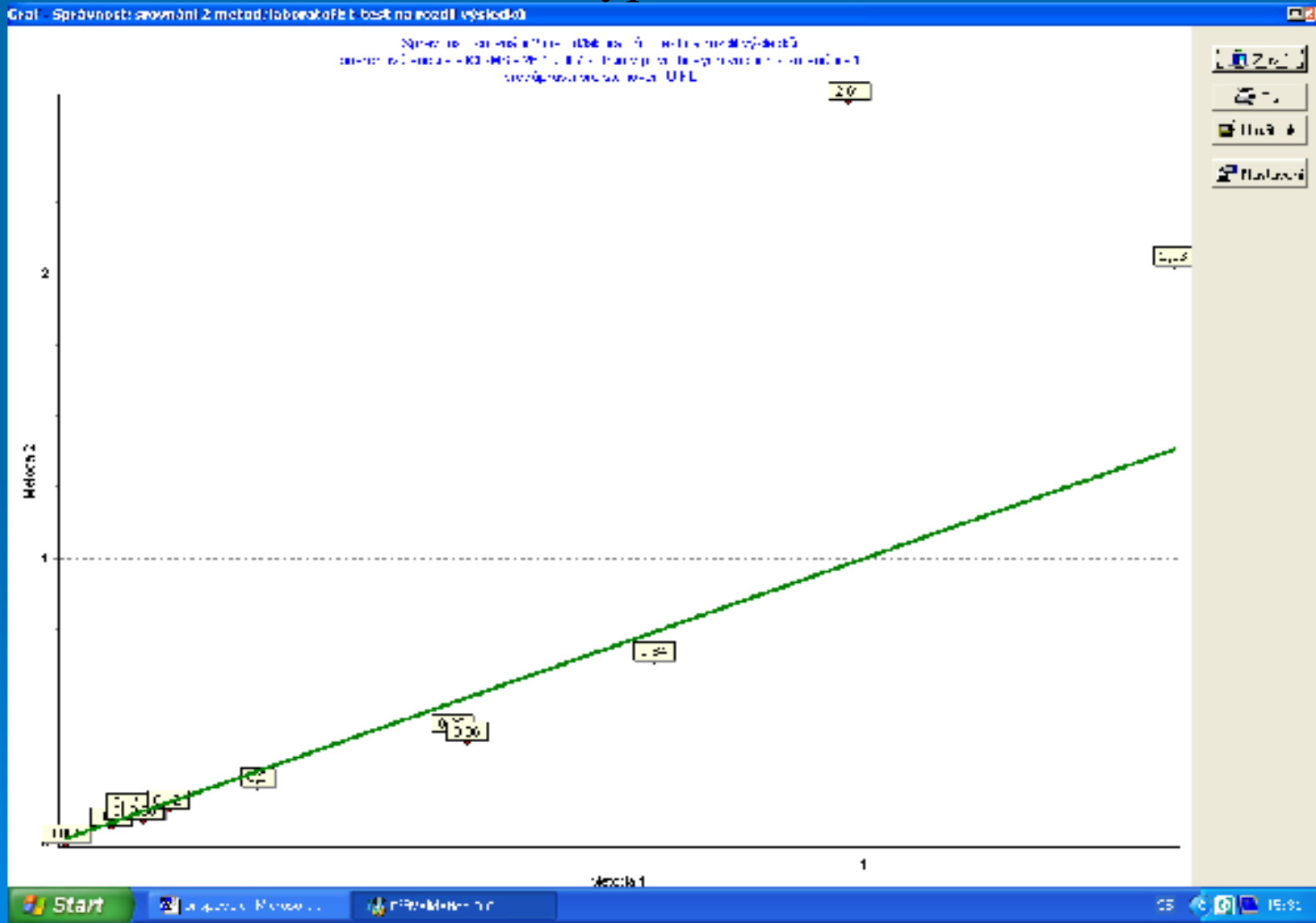
U(RL).....obsah uranu v rozpuštěné formě

Stanovení obsahu celkového uranu metodou ICP-MS

- ✓ stanovení celkového obsahu prvku je velmi závislé na obsahu nerozpuštěných látek ve vzorku a na schopnostech prvku se na nerozpuštěné látky vázat
- ✓ s ohledem na obsah nerozpuštěných látek ve vzorku, jsme použily předúpravu vzorku, kterou používáme pro ostatní stanovované prvky
- ✓ obsah prvku stanovený po této předúpravě jsme považovaly za celkovou hmotnostní koncentraci ve vzorku
- ✓ předúprava - přídavek 2 ml kys. dusičné/ 100 ml
 - zahřátí v odběrové vzorkovnici v mikrovlnném zařízení (50s, výkon 750W)

Datum odběru	Odběrový profil	Ucelk. µg/l	U(RL) µg/l	U(NL) = Ucelk. - U(RL) stanovení uranu v nerozpuštěné formě výpočtem µg/l	U (NL) stanovení uranu v nerozpuštěné formě po mikrovlnném rozkladu µg/l	Obsah nerozpuštěných látek (105°C) mg/l
3.1.2007	Ohře Lužný	1,52	0,88	0,64	0,74	12
3.1.2007	Rolava Rybáře	1,73	1,34	0,39	0,49	2
3.1.2007	Bystřice Ostrov	11,29	9,26	2,03	1,38	12
9.1.2007	Stoka Loket	2,73	2,37	0,36	0,51	12
10.1.2007	Svatava Sokolov	0,65	0,45	0,2	0,25	5
16.1.2007	Jáchymovský pot. Ostrov	26,91	24,3	2,61	0,98	-
23.1.2007	Ploučnice Březiny	0,58	0,47	0,11	0,09	25
23.1.2007	Ploučnice Česká Lípa	0,93	0,85	0,08	0,11	16
23.1.2007	Ploučnice Noviny	2,74	2,62	0,12	0,14	115
23.1.2007	Ploučnice Břevniště	0,27	0,27	0,001	0,014	4
23.1.2007	Ploučnice Horka	2,62	2,56	0,06	0,07	11
23.1.2007	Ploučnice Mimoň	2,33	2,25	0,08	0,09	14

Graf - srovnání 2 metod, t-test na rozdíl výsledků - stanovení uranu v nerozpuštěné formě s předúpravou mikrovlnným rozkladem s obsahem uranu v nerozpuštěné formě získaným výpočtem

Závěr

Stanovení uranu metodou ICP-MS dle ČSN EN ISO 17294-2 poskytuje statisticky srovnatelné výsledky se stanovením uranu spektrofotometrickou metodou dle ČSN 757614 jak v rozpuštěné, tak v nerozpuštěné formě. Statisticky stejné výsledky navíc poskytuje srovnání stanovení uranu v nerozpuštěné formě s předúpravou mikrovlnným rozkladem s obsahem uranu v nerozpuštěné formě získaným výpočtem.

Děkuji za pozornost

